

## UZASADNIENIE

Powód P. S. (1) wniósł o obniżenie alimentów zasądzonych od niego na rzecz córek M. S. (1) i małoletniej A. S. (1) reprezentowanej przez matkę E. S. (1), na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 18 sierpnia 2017 roku w sprawie I C 1100/17 z kwoty po 900 zł miesięcznie do kwoty po 500 zł miesięcznie, płatnych na dotychczasowych warunkach.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że jego sytuacja majątkowa uległa zasadniczej zmianie. Powód co prawda nadal prowadzi działalność gospodarczą w (...) spółki jawnej PHU (...) sp. j. z siedzibą w W., jednak od dnia orzeczenia alimentów do chwili wniesienia pozwu diametralnie zmieniła się kondycja finansowa spółki. Średniomiesięczny przychód spółki spadł o 97%. Jest to efektem otwarcia w W. dwóch marketów rolno-ogrodniczych – (...) M. w drugiej połowie 2017 roku i G. w 2019 roku. Przeciwko spółce toczą się liczne egzekucje komornicze, największa z nieruchomości spółki została wystawiona na licytację. Powód na ratowanie spółki utracił cały swój prywatny majątek, nie posiada obecnie żadnych oszczędności.

Matka małoletniej A. S. (1) oraz M. S. (1) w odpowiedzi na pozew (k. 35-41) wniosły o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu. Podniosły zarzut braku podstaw faktycznych i prawnych roszczenia oraz ich nieudowodnienia. Zdaniem pozwanych powód nie wykazał aby nastąpiła zmiana jego możliwości majątkowych i zarobkowych. Jeśli jego dotychczasowa działalność gospodarcza nie przynosi dochodów powinien rozważyć podjęcie innego zajęcia. Zadłużenie spółki nie może powodować negatywnych konsekwencji dla pozwanych w zakresie wysokości alimentów. Jednocześnie pełnomocnik pozwanych podkreślił, że wobec podjęcia studiów w G. wzrosły usprawiedliwione potrzeby M. S. (1). Miesięczny koszt jej utrzymania to kwota 2.250 zł. Wzrosły także potrzeby małoletniej A. S. (1) – uczęszcza ona do psychologa oraz alergologa. Jej miesięczny koszt utrzymania to kwota 1.786 zł. Jednocześnie sytuacja zdrowotna i majątkowa matki pozwanych uległa pogorszeniu w stosunku do sytuacji z daty zasądzenia alimentów na rzecz pozwanych. Są prowadzone wobec niej egzekucje z związku z działalnością przedsiębiorstwa powoda.

### **Sąd ustalił, co następuje:**

M. S. (1) ur. (...) i małoletnia A. S. (1) ur. (...) pochodzą ze związku małżeńskiego P. S. (1) i E. S. (1). Związek małżeński rodziców pozwanych został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 18 sierpnia 2017 roku w sprawie I C 1100/17. W wyroku sąd obciążył obydwój rodziców kosztami utrzymania pozwanych i tytułem udziału ojca w tych kosztach zasądził od niego alimenty w kwocie po 900 zł miesięcznie na rzecz każdej z małoletnich, płatne do rąk matki pozwanych, do dnia 15. każdego miesiąca, poczynając od dnia uprawomocnienia się wyroku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. P. S. (1) w trakcie procesu rozwodowego uznał powództwo w zakresie alimentów.

(dowód: odpis skrócony aktu urodzenia M. S. - k.9, odpis skrócony aktu urodzenia A. S. – k. 10, wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu – k.34 – wszystkie dowody w aktach I C 1100/17 SO w Toruniu)

M. S. (1) miała wówczas 17 lat, a małoletnia A. S. (1) 15 lat. M. S. (1) brała leki z powodu niedoczynności tarczycy. Koszt utrzymania każdej z małoletnich został oceniony przez ich matkę w trakcie sprawy rozwodowej na kwotę około 2.000-3.000 zł miesięcznie plus koszty utrzymania domu. E. S. (1) pracowała wówczas jako położna, zarabiała netto około 2.600 zł miesięcznie.

(dowód: zeznania E. S. - k. 32v-33 akt Sądu Okręgowego w Toruniu I C 1100/17, zeznania P. S. – k. 33- akt Sądu Okręgowego w Toruniu I C 1100/17)

Obecnie M. S. (1) ma 19 lat. W październiku 2019 roku rozpoczęła studia na pierwszym roku kierunku historia sztuki na Uniwersytecie G.. Mieszka w akademiku, co wiąże się z kosztem 450 zł miesięczne. Koszt wyżywienia to

500 zł miesięcznie, bilet miesięczny – 100 zł. Ponosi także koszty zakupu pomocy naukowych i książek. Do domu przyjeżdża co dwa-trzy tygodnie, co wiąże się miesięcznie z kosztem około 200 zł. Na odzież i obuwie wydaje średnio 300 zł miesięcznie. Ma zdiagnozowaną astmę i alergię, leczy się także u endokrynologa z uwagi na chorobę H. i niedoczynność tarczycy. Do endokrynologa chodzi prywatnie, w zależności od potrzeb, ale zawsze co najmniej raz w roku, do alergologa na NFZ. Nie posiada stałej pracy, zdarzało jej się pracować weekendowo, zarabiała wówczas około 300 zł przez jeden weekend.

(dowód: zeznania pozwanej M. S. – k. 124, skierowanie do poradni specjalistycznej i zaświadczenie lekarskie – k. 57-58)

A. S. (1) ma 17 lat, uczy się w liceum, zamieszkuje razem z matką w G.-D., w mieszkaniu brata E. S. (1). W przeszłości korzystała z porad psychologa – dwa razy w miesiącu, koszt jednej wizyty - 60 zł plus koszt dojazdu do T.. Rozważa kontynuację terapii. Miesięczny koszt utrzymania małoletniej to około 1.000 zł.

(dowód: zeznania E. S. – k. 123-124)

E. S. (1) zarabia 4.200 zł brutto, tj. ponad 3.000 zł netto, plus tzw. „trzynastka”. Nie posiada innych dochodów, nie korzysta z pomocy społecznej, nie otrzymuje alimentów z funduszu alimentacyjnego. Leczy się w poradni ortopedycznej z uwagi na problemy ze stopą. Pozwany płaci alimenty tylko w niewielkim zakresie. Do maja 2020 pobiera świadczenie 500 plus na małoletnią A. S. (1). Obciąża ją obowiązek alimentacyjny na rzecz córki M. S. (1) w kwocie po 1.100 zł miesięcznie orzeczony wyrokiem Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 20 listopada 2019 roku, sygn. akt III RC 119/19. Jest współwłaścicielką wraz z byłym mężem domu, który jest jednak niezamieszkały z uwagi na zbyt duże koszty utrzymania. Toczy się także postępowanie egzekucyjne z tej nieruchomości. Całkowity koszt utrzymania mieszkania, w którym E. S. (1) zamieszkuje z córkami to około 900 zł miesięcznie.

(dowód: zeznania E. S. – k. 123-124, porozumienie zmieniające warunki pracy i płacy – k. 64, dokumentacja lekarska – k. 65-67, wyrok w sprawie III RC 119/19 SR w Golubiu-D.)

P. S. (1) utrzymuje się z prowadzonej działalności gospodarczej w formie spółki pod firmą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) spółka jawna - sklepu rolno-ogrodniczego. Firma od 2017 roku przynosi straty. Wówczas jednak jeszcze funkcjonowała, albowiem działalność opierała się na sprzedaży zapasów. W 2017 roku zatrudniała dwóch pracowników, obecnie nie zatrudnia nikogo. Obecnieienne utargi wahają się pomiędzy 50-100 zł, firma straciła płynność finansową, kontrahenci nie chcą sprzedawać jej towarów na przedłużony okres płatności, nie ma czym handlować. Ponadto jest gorsza koniunktura wskutek pojawienia się w W. dwóch marketów rolno-ogrodniczych – (...) M. w drugiej połowie 2017 roku i G. w 2019 roku. Przeciwko spółce toczyły się liczne egzekucje komornicze, w tym z nieruchomości. Ostatecznie egzekucje z nieruchomości zostały umorzone z uwagi na bezskuteczność. P. S. (1) nie posiada obecnie żadnych oszczędności, pojazdów. Środki na własne utrzymanie posiada tylko dlatego, że zaprzestał regulowania wszelkich zobowiązań. Zamieszkuje na terenie firmy, miesięczne koszty utrzymania całej nieruchomości to około 1.000 zł, koszty te rozlicza w ramach działalności gospodarczej. Zarówno w dacie wyrokowania w sprawie o alimenty, jak i obecnie nie ma na utrzymaniu nikogo poza córkami. Alimenty płaci nieregularnie, z tego tytułu jest prowadzona przeciwko niemu egzekucja komornicza.

(dowód: zeznania powoda P. S. – k. 121-123, zeznania D. G. – k. 120-121, struktura przychodu spółki za 2017 i 2019 rok – k. 19, 118, zawiadomienie o umorzeniu egzekucji – k. 26, zaświadczenia od komornika – k. 68, 98, przekazy pocztowe – k. 100)

### **Sąd zważył, co następuje:**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, a w szczególności zeznań stron, zeznań świadka i dokumentów złożonych przez strony oraz znajdujących się w aktach sprawy I C 1100/17 Sądu Okręgowego w Toruniu. W ocenie sądu brak było podstaw do kwestionowania wiarygodności przeprowadzonych w sprawie dowodów.

Zgodnie z treścią art. 138 krio w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego, w tym podwyższenia, obniżenia lub uchylenia alimentów.

Przez zmianę stosunków rozumie się zmianę usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zmianę możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, istotne zwiększenie lub zmniejszenie się możliwości zaspokajania potrzeb własnymi siłami. Rozstrzygnięcie oparte na podstawie art. 138 kro polega na porównaniu stanu istniejącego w dacie wyroku zasądzającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich zmianie.

Najszerzy zakres usprawiedliwionych potrzeb przysługuje dziecku, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. Zgodnie z utrwaloną w orzecznictwie zasadą dzieci mają prawo do równej stopy życiowej z rodzicami i to zarówno wtedy, gdy żyją z nimi wspólnie, jak i wtedy, gdy żyją oddzielnie. Oznacza to, iż rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne odpowiadające tym, w jakich sami żyją (uzasadnienie do IV uchwały SN z dnia 16 grudnia 1987 r.).

Zadaniem sądu w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy po zasądzeniu alimentów w dniu 18 sierpnia 2017 roku w sprawie I C 1100/17 Sądu Okręgowego w Toruniu nastąpiła istotna zmiana okoliczności w zakresie sytuacji rodzinnej, osobistej i zarobkowej zobowiązanego oraz w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych, uzasadniająca zamianę dotychczasowej wysokości alimentów.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie sąd stwierdził podstawy do obniżenia obowiązku alimentacyjnego powoda względem obu córek.

W ciągu ostatnich dwóch i pół roku zmieniała się sytuacja majątkowa powoda. Co prawda jego działalność gospodarcza już w 2017 roku przynosiła straty, ale obecnie sytuacja finansowa spółki znacząco pogorszyła się. Spółka posiada szereg długów, toczą się przeciwko niej oraz powodowi egzekucje komornicze. Powód nie zatrudnia żadnych pracowników. Na taką sytuację miało wpływ także otwarcie dwóch sklepów sieciowych prowadzących działalność w branży powoda. Co istotne, fakt obecnego pogorszenia się sytuacji finansowej powoda względem roku 2017 potwierdziła także matka pozwanych. Faktem jest, że w sytuacji kiedy firma cały czas nie będzie przynosiła dochodów, powód powinien rozważyć przebranżowienie się. Niemniej jednak trudno oczekiwać aby był on w stanie osiągnąć z tytułu zatrudnienia bądź z tytułu kolejnej działalności gospodarczej dochód znacząco wyższy od minimalnego wynagrodzenia – przynajmniej na początek.

Wymaga podkreślenia, że gdyby rodzice powódek nadal byli małżeństwem, sytuacja finansowa rodziny także uległaby pogorszeniu i pozwane nie mogłyby liczyć na zaspokojenie przez rodziców ich wszelkich potrzeb. W trakcie trwania małżeństwa rodziców pozwanych sytuacja majątkowa rodziny była bardzo dobra, cała rodzina przyzwyczaiła się do życia na wysokim poziomie. Świadczą o tym chociażby wydatki na każdą z córek, które w trakcie sprawy rozwodowej zostały określone na kwotę 2.000 – 3.000 zł miesięcznie, gdzie każda z pozwanych była wówczas niepełnoletnia, uczyła się w miejscu zamieszkania, nie chorowała na choroby wymagające kosztownego comiesięcznego leczenia.

Obecnie stałe, comiesięczne koszty utrzymania M. S. (1) kształtują się na poziomie około 1.550 zł. Do tego dochodzą koszty wizyt lekarskich, przy czym część tych wizyt jest odbywana w ramach NFZ, oraz koszty zakupu materiałów naukowych. Koszty te są więc obecnie niższe niż na etapie sprawy rozwodowej. Matka pozwanej została obciążona na jej rzecz obowiązkiem alimentacyjnym w kwocie 1.100 zł miesięcznie. Wymaga zauważenia, że w tej sytuacji, uwzględniając alimenty należne od powoda, M. S. (1) będzie mieć do swojej dyspozycji kwotę 1.700 zł miesięcznie, co powinno wystarczyć na zaspokojenie jej podstawowych potrzeb. Nie można abstrahować od tego, że kwota ta jest zbliżona do określonej przez przepisy kwoty minimalnego wynagrodzenia netto. Skoro więc ustawodawca zakłada, że jest to kwota, która powinna wystarczyć na zaspokojenie podstawowych potrzeb każdej osoby dorosłej, to pozwana także powinna być w stanie się za taką kwotę utrzymać. Jednocześnie nic nie stoi na przeszkodzie ku temu aby podjęła się ona prac dorywczych i chociaż w niewielkim zakresie partycypowała w kosztach swojego utrzymania. W chwili obecnej praca dorywcza wśród studentów jest zjawiskiem powszechnym, jest szereg ofert pracy skierowanych tylko do nich. Trzeba także zaznaczyć, że w obecnej sytuacji matka pozwanej będzie partycypować w kosztach jej utrzymania w

większym zakresie niż powód, jednak nie można tracić z pola widzenia, że E. S. (1) uzyskuje obecnie większe dochody niż w 2017 roku.

W przypadku małoletniej A. S. (1) miesięczny koszt jej utrzymania wynosi około 1.000 zł. Kwota ta z pewnością nie jest wygórowana. Koszt utrzymania małoletniej jest więc w obecnej sytuacji także niższy niż w chwili orzekania w sprawie o rozwód. Skoro E. S. (1) jest w stanie partycypować w kosztach utrzymania starszej córki w kwocie 1.100 zł (wyrok w sprawie III RC 119/19 nie został przez nią zaskarżony, tym samym należy uznać, że kwota ta jest przez nią akceptowana), to należy uznać że jest w stanie partycypować w kosztach utrzymania młodszej córki w kwocie przynajmniej 500 zł. W takiej samej kwocie winien partycypować w kosztach utrzymania małoletniej jej ojciec P. S. (1). Nie można przy tym całkowicie tracić z pola widzenia, że do maja 2020 roku E. S. (1) jest uprawniona do pobierania na małoletnią świadczenia 500 plus.

Mając powyższe okoliczności na względzie w pkt. 1 wyroku sąd z dniem 19 września 2019 roku obniżył alimenty powoda względem małoletniej A. S. (1) z kwoty po 900 zł miesięcznie do kwoty po 500 zł miesięcznie. W pkt. 2. wyroku sąd z dniem 19 września 2019 roku obniżył alimenty powoda względem małoletniej M. S. (1) z kwoty po 900 zł miesięcznie do kwoty po 600 zł miesięcznie, w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt. 3). W ocenie sądu alimenty w kwocie po odpowiednio 500 zł i 600 zł miesięcznie pozostają w możliwościach płatniczym powoda, a jednocześnie pozwolą na zaspokojenie podstawowych potrzeb pozwanych.

Jednocześnie na zasadzie art. 102 kpc nie obciążył pozwanych kosztami procesu. Pozwane nie mają własnych dochodów, jedynymi ich dochodami są alimenty.